

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 14 0 U 005767 23 Uvp
Banjaluka, 16. januar 2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Merside Bjelobrk i Božane Vulić, članova vijeća, uz učešće zapisničara Nataše Božić, u upravnom sporu po tužbi tužioca „K.“ s.z.r. Istočno Sarajevo., Ul. [...], kojeg zastupa punomoćnik Jovan Šarac, advokat iz Istočnog Sarajeva, [...], protiv rješenja tuženog JU Javni fond za dječiju zaštitu, Bijeljina, broj: [...] od 26. januara 2022. godine, u predmetu priznavanja prava na refundaciju naknade plate za vrijeme korišćenja porodijskog odsustva, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu, broj: 14 0 U 005767 23 U od 16. maja 2023. godine, na sjednici vijeća održanoj 16. januara 2025. godine, donosi

PRESUDU

Povodom zahtjeva tužioca, a po službenoj dužnosti, presuda Okružnog suda u Istočnom Sarajevu, broj: 14 0 U 005767 23 U od 16. maja 2023. godine se ukida i predmet vraća tom sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

O troškovima spora odlučuje Okružni sud u Istočnom Sarajevu.

Obrazloženje

Pobijanom presudom se odbija tužba protiv uvodno označenog akta tuženog, te odbija zahtjev tužioca za naknadu troškova spora. Osporenim aktom se odbija žalba poslodavca, samostalnog preduzetnika Č. M., vlasnika Uslužne djelatnosti „K.“ Istočno Sarajevo, izjavljena protiv rješenja Filijale Istočno Sarajevo, Poslovnica Istočno Novo Sarajevo, broj: [...] od 24. novembra 2022. godine, kojim se u tački 1. dispozitiva, priznaje pravo na refundaciju naknade plate podnosiocu zahtjeva-poslodavcu s.p. „K.“ vlasnik Č. M., I. S., za vrijeme korišćenja porodijskog odsustva radnice B. M.; u tački 2., pravo se priznaje u periodu od 2. oktobra 2022. godine, do kraja trajanja porodijskog odsustva, a najduže do 1. septembra 2023. godine, u mjesečnom iznosu od 1.240,76 KM; u tački 3., ukoliko poslodavac bude plaćao manji iznos naknade plate od iznosa priznatog ovim rješenjem, isti će biti refundiran; u tački 4., dokaz o isplaćenju naknade plate i uplaćenim doprinosima podnosi se organu nakon isplate naknade plate, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana prestanka korišćenja porodijskog odsustva; u tački 5., protekom roka iz prethodne tačke poslodavac gubi pravo na refundaciju naknade plate; u tački 6., danom prekida porodijskog odsustva lica koje to pravo koristi u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi, poslodavac gubi pravo na refundaciju naknade plate po ovom rješenju.

Odbijanje tužbe sud obrazlaže razlozima da je tužba neosnovana, jer je primjenom člana 112. stav 1. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 1/16, 66/18, 91/21 i 119/21), na osnovu činjenica utvrđenih uvidom u dokumentaciju priloženu upravnom spisu

predmeta, pravilno određena visina naknade plate za vrijeme korišćenja porodijskog odsustva za radnicu B. M., u iznosu od 1.240,76 KM, nakon što je utvrđena visina ostvarenih bruto plata za posljednjih 12 mjeseci, prije otpočinjanja porodijskog odsustva. Pravilno je i jasno obrazloženje na koji način je utvrđen iznos naknade plate od 1.240,76 KM, za koji se poslodavcu priznaje pravo na refundaciju, u skladu sa članovima 27. i 28. Zakona o dječjoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 114/17, 122/18, 107/19 i 119/21). Neosnovan je prigovor tužioca da je učinjena povreda članova 196. i 197. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18, u daljem tekstu: ZOUP), jer je rješenje valjano obrazloženo. U ovom slučaju se ne može primijeniti član 44. Zakona o dječjoj zaštiti, na koji se tužilac poziva, po kojem kada se utvrdi da je pravo na refundaciju ostvareno na osnovu netačnih podataka, obustaviće se isplata i pokrenuti postupak za naknadu štete. Sud nalazi da je pravilno postupio tuženi kada je odlučio kao u osporenom aktu, a da se navodima tužbe ne dovodi u sumnju pravilnost i zakonitost tog akta.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude tužilac osporava njenu zakonitost, zbog povrede propisa o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari i povrede zakona, drugog propisa ili opšteg akta. Navodi da je povreda propisa o postupku nastala kada tužiocu nije dostavljen odgovor na tužbu tuženog, da je na taj način došlo do povrede načela jednakosti stranaka iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 5. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13, u daljem tekstu: ZPP). Povrede zakona, drugog propisa ili opšteg akta, tužilac vidi u tome da ako je organ smatrao da podneseni zahtjev za priznavanje prava za refundaciju naknade plate nije precizno postavljen, da nije mogao riješiti upravnu stvar, nego je na nepreciznost zahtjeva trebao upozoriti tužioca. Kako to u ovom postupku nije učinjeno, došlo je do povrede osnovnih načela ZOUP, prvenstveno načela zaštite prava stranaka i zaštite javnog interesa, iz člana 6. istog zakona. Ukazujući da je slično propisano i članom 128. ZOUP, tužilac smatra da je organ bio dužan da ga uputi da zahtjev precizira. Prilikom donošenja prvostepenog rješenja, da je došlo do povrede člana 197. stav 1. ZOUP, jer u obrazloženju nije navedeno utvrđeno činjenično stanje, kao ni dokazi iz kojih je organ mogao utvrditi da mu pripada pravo na refundaciju plate u iznosu od 1.240,76 KM, što priznaje i tuženi, ukazujući da to nije od uticaja na rješenje stvari. Pri rješavanju stvari, da se nije mogla primijeniti predmetna metodologija rješavanja, po kojoj se podaci preuzimaju iz programa IS-JFDZ, jer to znači da nije uzeto u obzir da je radnica B. M., za period jul-avgust 2022. godine, ostvarila platu u iznosu od 2.327,85 KM. Kao spornim, vidi i ocjenu zakonitosti ugovora o radu koju je izvršio organa, jer je ocjena zakonitosti ugovora o radu u nadležnosti sudova, u parnici iz radnih odnosa, pa se i samo pitanje da li je tužilac zloupotrijebio član 179. Zakona o radu, isključivo može utvrđivati pred sudom, a nikako od strane prvostepenog upravnog organa, u postupku koji je pokrenut po zahtjevu za refundaciju naknade plate za vrijeme korišćenja porodijskog odsustva. Prvostepeni organ je pogrešno utvrdio da je tužilac dostavio netačne podatke, jer podatke koje je dostavio niko nije osporio, pa je organ bio dužan da utvrdi pravo na refundaciju iz dostavljenih podataka, odnosno da izvrši obračun prema isplaćenju plati. Predlaže da se zahtjev uvaži, ukine presuda i predmet vrati sudu na ponovi postupak. Traži naknadu troškova spora.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da u pobijanoj presudi nisu učinjene povrede propisane članom 35. stav 2. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS). Predlaže da se zahtjev odbije, te odbije i zahtjev za naknadu troškova postupka.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev i spise predmeta, na osnovu člana 39. ZUS, sud odlučuje kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Prema stanju spisa predmeta, upravni postupak je pokrenut po zahtjevu stranke-preduzetnika Zanatstvo i usluge „K.“ vlasnik Č. M. s.p. I. N. S. od 5. oktobra 2022. godine, za priznavanje prava na refundaciju naknade plate, za vrijeme korišćenja porodiljskog odsustva radnice B. M.. Prvostepenim rješenjem se priznaje pravo, za period od 2. oktobra 2022. godine, do kraja trajanja porodiljskog odsustva, najduže do 1. septembra 2023. godine, u mjesečnom iznosu od 1.240,76 KM. Osporenim aktom se žalba odbija. Presudom se tužba odbija, iz naprijed iznesenih razloga.

Pobijana presuda nije pravilna i na zakonu zasnovana, jer je donesena uz povredu zakona i povredu propisa o postupku koja je od uticaja na rješenje stvari.

Pravo pokretanja upravnog spora, pod uslovima iz člana 2. stav 1. ZUS, ima fizičko i pravno lice ako smatra da mu je upravnim aktom povrijeđeno neko pravo ili neposredni lični interes zasnovan na zakonu.

U zahtjevu stranke-poslodavca za ostvarivanje prava na refundaciju naknade plate za vrijeme korišćenja porodiljskog odsustva radnice B. M., te u prvostepenom i osporenim aktu, navedeno je puno poslovno ime stranke: Zanatstvo i usluge „K.“ vlasnik Č. M. s.p. I. N. S..

U ovom slučaju, radi se o preduzetniku, odnosno fizičkom licu, koje obavlja djelatnost, radi ostvarivanja prihoda, registrovan kod nadležnog organa. Preduzetnik obavlja djelatnost pod poslovnim imenom koje, u skladu sa članom 26. stav 2. Zakona o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19), u vezi sa članom 103. Zakona o samostalnim preduzetnicima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 98/24), obavezno sadrži naziv upisan u registar, ime i prezime preduzetnika, opis djelatnosti, oznaku s.p. (samostalni preduzetnik) i sjedište, a može sadržavati i posebne oznake (crteži, slike, oznake kojima se bliže određuje radnja ili djelatnost).

Iz navedenog proizlazi, da pravilno označenje poslovnog imena preduzetnika, osim oznake naziva preduzetnika, zahtijeva i navođenje imena i prezimena preduzetnika, jer je prema članu 6. stav 1. navedenog zakona, preduzetnik fizičko lice koje obavlja preduzetničku djelatnost u svoje ime i za svoj račun radi sticanja dobiti i kao takav upisan u registar preduzetnika.

Tužilac „K.“ s.z.r. Istočno Sarajevo, kako je označen u tužbi, nema stranačku sposobnost, pa ne može biti stranka u upravnom sporu, u smislu člana 2. stav 1. ZUS, jer nema svojstvo fizičkog lica, niti svojstvo pravnog lica, te mu se ne može priznati stranačka sposobnost.

Činjenica da u tužbi nije pravilno označen preduzetnik, dovodi do nemogućnosti da tako označen subjekt učestvuje kao stranka u upravnom sporu, jer nije subjekt prava.

Zbog nedostatka stranačke sposobnosti, tužbu je trebalo odbaciti kao podnesenu od neovlašćenog lica, na osnovu člana 22. tačka 1) ZUS, u vezi sa članom 2. stav 1. istog zakona.

Slijedom prednjeg, ovaj sud nalazi da su u pobijanoj presudi ostvareni razlozi nezakonitosti iz člana 35. stav 2. ZUS, pa se povodom zahtjeva tužioca, a po službenoj dužnosti, na osnovu odredbi člana 40. istoga zakona, zahtjev uvažava, presuda ukida i predmet vraća tom sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

O troškovima spora, odlučiće sud nižeg stepena, saglasno članu 397. stav 3. ZPP, u vezi sa članom 48. ZUS.

Zapisničar
Nataša Božić

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić